

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 23. august 2010
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Jesper Jarnit
Sagsnr.: 2007-730-0561
Dok.: JJA40364
+ bilag

Vedlagt fremsendes til orientering Rigspolitiets redegørelse vedrørende grooming. Det fremgår af redegørelsen, at begrebet grooming omfatter tilfælde, hvor en voksen person opbygger et tillidsforhold til et barn, typisk via internet-chat eller mobiltelefoni, med henblik på senere at begå overgreb mod barnet.

1. Baggrund

I forbindelse med behandlingen af forslag til folketingsbeslutning om beskyttelse af børn og unge mod seksuelle overgreb (B 111 – folketingsåret 2006-07) afgav Folketingets Retsudvalg den 20. september 2007 beretning vedrørende beslutningsforslaget. Det fremgår heraf, at et flertal af udvalgets medlemmer opfordrede justitsministeren til efter 2 år at tilsende Retsudvalget en redegørelse om omfanget af grooming og udviklingen heri, erfaringer med politiets indsats over for grooming og behovet for eventuel lovgivning på området. Justitsministeriet anmodede på den baggrund Rigspolitiet om at udarbejde en redegørelse med nærmere oplysninger herom.

2. Redegørelsen

2.1. Politiets indsats over for grooming

Rigspolitiet oplyser i redegørelsen, at bekæmpelse af IT-kriminalitet, herunder grooming, i de seneste år har været et prioriteret indsatsområde for politiet.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Dansk politis særlige efterforskningsekspertise på området er samlet i Nationalt IT-efterforskningscenter i Rigspolitiet (NITEC). Ud over at yde konkret efterforskningsmæssig bistand til politikredsene som led i efterforskningen af kriminalitet, der begås under anvendelse af IT, fastlægger NITEC bl.a. retningslinjer for det tekniske udstyr og de arbejdsmetoder, der anvendes som led i IT-efterforskning. NITEC har i den forbindelse opbygget en særlig erfaring og ekspertise i behandlingen af sager vedrørende grooming.

Rigspolitiet udsendte i 2006 en skrivelse til politikredsene vedrørende en forstærket indsats i sager om grooming. Rigspolitiet gjorde i den forbindelse opmærksom på, at der ved modtagelsen af anmeldelser af grooming bør iværksættes en nærmere undersøgelse med henblik på at sikre oplysningerne i sagen, identificere de involverede personer og afdække, om der er grundlag for at indlede en egentlig efterforskning og retsforfølgning af et eventuelt strafbart forhold.

Politikredsene blev herudover anmodet om at underrette Rigspolitiet om alle anmeldelser af grooming, der modtages direkte i politikredsene, således at Rigspolitiet i samarbejde med politikredsene kan overveje mulighederne for i den enkelte sag at træffe særlige efterforskningsmæssige foranstaltninger.

Rigspolitiet har endvidere i 2008 i samarbejde med Rigsadvokaten nedsat en arbejdsgruppe om bekæmpelse af internetrelateret kriminalitet, der bl.a. har overvejet mulighederne for en mere offensiv (proaktiv) efterforskning af sager vedrørende IT-relaterede overgreb mod børn. Disse overvejelser skal navnlig ses i lyset af, at NITEC's efterforskning på området tidligere har været bagudrettet (reaktiv), dvs. rettet mod de tilfælde, hvor man formodede at et strafbart forhold allerede var begået. Med den proaktive efterforskningsstrategi er NITEC tiltænkt en mere aktiv rolle på internettet med henblik på at forebygge IT-relaterede overgreb mod børn.

Arbejdsgruppen har udarbejdet et klassificeret notat, der bl.a. indeholder en nærmere beskrivelse af fremgangsmåden ved politiets proaktive efterforskning på internettet og en gennemgang af de juridiske spørgsmål, der kan rejses i sådanne sager. Det er i notatet bl.a. konkluderet, at den beskrevne fremgangsmåde ved proaktiv efterforskning ikke falder ind under reglerne om agentvirksomhed i retsplejelovens §§ 754 a-e, og at denne form for efterforskning derfor kan gennemføres uden en dommerken-

delse. Rigspolitiet har gjort brug af proaktiv efterforskning i forbindelse med konkrete sager.

2.2. Forebyggende indsats

Rigspolitiet oplyser, at det Kriminalpræventive Råd i samarbejde med Red Barnet har udarbejdet en vejledning om børns kommunikation via internettet. Vejledningen, der er tilgængelig på hjemmesiden www.sikkerchat.dk, har til formål at oplyse børn, unge, deres forældre og fagfolk om, hvordan man kan sikkert færdes på internettet.

Herudover har Det Kriminalpræventive Råd i samarbejde med bl.a. en række internetudbydere i Danmark udarbejdet nogle retningslinjer, der danner grundlag for det såkaldte chatmærke. Hjemmesider med chatmærket skal overholde en række sikkerhedsregler, herunder i form af døgnovervågning af chatten og automatisk lagring af chatten i et år. Formålet hermed er at skabe større tryghed for børn og unge, som kommunikerer på nettet, samt at undgå nærkontakt, der kan resultere i, at de pågældende udsættes for fare.

2.3. Omfanget af grooming i Danmark

Rigspolitiet har til brug for redegørelsen anmodet politikredsene om en udtalelse vedrørende antallet af sager om grooming, som i perioden fra 31. juli 2006 til 1. juni 2009 har verserede i politikredsene.

På baggrund heraf oplyser Rigspolitiet, at der i den omtalte periode har verseret 92 sager om grooming, herunder 56 afgjorte sager. Der er i 26 af de afgjorte sager rejst sigtelse og i 18 rejst tiltale.

De 92 sager om grooming fordeler sig med 2 sager i perioden 31. juli til 31. december 2006, 8 sager i 1. halvår 2007, 20 sager i 2. halvår 2007, 24 sager i 1. halvår 2008, 24 sager i 2. halvår 2008 og 14 sager i perioden 1. januar 2009 til 1. juni 2009.

Det er Rigspolitiets vurdering, at den registrerede stigning i antallet af sager kan skyldes den øgede samfundsmæssige interesse for grooming, samt det forhold at politiet har intensiveret indsatsen og øget den interne opmærksomhed på denne sagstype.

2.4. Lovgivningsinitiativer

Rigspolitiet oplyser, at man endnu ikke har indhøstet erfaringer på området i en sådan grad, at effekten af de proaktive efterforskningskridt kan vurderes. Det er dog Rigspolitiets umiddelbare opfattelse, at der ikke på nuværende tidspunkt er behov for lovinitiativer vedrørende efterforskning af sager om grooming.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt der måtte være behov for en bestemmelse i straffeloven, der særskilt kriminaliserer grooming, anfører Rigspolitiet, at straffelovens § 21 om forsøg også finder anvendelse i sager om grooming, hvis der kan føres bevis for, at gerningsmanden ved sin kontakt med den mindreårige har haft forsæt til at begå et overgreb mod den pågældende. F.eks. vil en chat- eller e-mailkorrespondance, der har til formål at lokke den mindreårige til et sted, hvor forbrydelsen skal begås, efter omstændighederne kunne rubriceres som forsøg på overtrædelse af straffelovens § 222 om samleje med et barn under 15 år.

Rigspolitiet anfører, at en selvstændig kriminalisering af grooming antageligvis vil være egnet til at markere det strafferetlige værn af børn i forhold til en bestemt type af seksuelle overgreb.

I lyset af den foreliggende retspraksis finder Rigspolitiet imidlertid ikke, at juridiske eller politifaglige grunde nødvendiggør en særlig strafbestemmelse om grooming.

Justitsministeriet kan tilslutte sig denne vurdering.

Rigspolitiet har endvidere peget på, at en række af bestemmelserne i straffelovens kapitel 24 om forbrydelser mod kønssædeligheden ikke indeholder en strafferamme på minimum 6 års fængsel. Der kan dermed ikke iværksættes efterforskning i medfør af retsplejelovens regler om agentvirksomhed (§§ 754 a-e) ved mistanke om overtrædelse af disse bestemmelser. Rigspolitiet anfører i den forbindelse særligt, at straffelovens § 235, stk. 1, om udbredelse af børnepornografi alene indeholder en normalstrafferamme på 2 års fængsel. Kun i de tilfælde, hvor der foreligger særligt skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel indtil 6 år. Det betyder, at der ikke kan iværksættes proaktive efterforskningskridt, som indebærer udførelse af agentvirksomhed, hvis der er mistanke om, at der i bestemte fora på internettet kan befinde sig personer, der distribuerer børneporno. Det anførte gælder dog ikke, hvis der også er mis-

tanke om, at de pågældende har haft samleje eller anden kønslig omgængelse end samleje med børn under 15 år, jf. straffelovens §§ 222, 224 og 225.

Rigspolitiet har efter afgivelsen af redegørelsen supplerende oplyst, at det findes væsentligt i en periode fremover at indhøste yderligere erfaringer med proaktiv efterforskning af sager om IT-relaterede overgreb mod børn. Rigspolitiet og Rigsadvokaten vil herefter i den arbejdsgruppe om bekæmpelse af internetrelateret kriminalitet, som er omtalt under punkt 2.1 ovenfor, løbende følge udviklingen på området og overveje, om der eventuelt bør tages lovinitiativer mv. vedrørende efterforskning af sager om udbredelse af børnepornografi. Når resultatet af disse overvejelser foreligger, vil Justitsministeriet tage stilling hertil.

Lars Barfoed

/

Anette Arnsted